

ПРИСЛІВ'Я

Тиждень 9, урок 45

Обладнання і матеріали:

- навчальний посібник “Українська мова та читання” ч. 2 (авторка Г. Остапенко), с. 44-45;
- роздруківка “[Що означають прислів'я?](#)”, “[Збери прислів'я](#)”, “[Оповідка з прислів'їв](#)”.

УВЕДЕННЯ В ТЕМУ

1. Каліграфічна хвилинка

Запропонуйте дітям переписати вислів “Знання людині, що крила пташині”. Про що він розповідає нам? Чому порівнюються знання людини з крилами пташок?

2. Добираємо влучне прислів'я.

Педагог розповідає, що почула на зупинці автобуса розмову двох дівчаток:

— Я на канікулах була у бабусі, а там такий виноград вродив! — хвалилася одна. — великий, кожна ягідка, як горіх. Покладеш три ягоди в чашку — і вона повна. Ні в кого більше такого винограду немає! Ще й солодкий, як цукерка.

Запитання до дітей

- Чи повірили б ви такій розповіді? Яким прислів'ям із записаних на дошці можна описати цю ситуацію. Оберіть два з п'яти.

Учителька відкриває дошку, на якій записані прислів'я:

- Не кажи “гоп”, поки не перескочиш.
- Згода будує, а незгода руйнує.
- Кожен кулик своє болото хвалить.
- П'ять днів не робимо, а два відпочиваємо.
- Буває, що й корова літає.

Педагог або діти читають уголос, обирають найвлучніші щодо описаної ситуації прислів'я. Діти висловлюють припущення. За потреби педагог пояснює значення образних висловів.

3. Добираємо відповідний випадок — звертаємося до життєвого досвіду дитини (*робота в групах*).

Діти утворюють групи по 4–5 осіб. Кожна група має дібрати випадок із власного досвіду до одного з цих прислів'їв.

Потім один представник групи розповідає випадок, а діти з інших груп називають прислів'я, яке його характеризує.

РОБОТА З ПОСІБНИКОМ

1. Діти читають, що таке “Прислів’я” (див. визначення на с. 44 посібника).

Запитання до дітей

- Чи чуєте ви інколи прислів’я або приказки у мовленні ваших знайомих?
- Чи зустрічались вам прислів’я в літературних творах?
- Яка орфограма зустрічається в слові “прислів’я”. Скільки складів має це слово? Який склад наголошений?

2. Виконання вправ 1-3 (див. с. 44-45 посібника).

ДОДАТКОВІ ЗАВДАННЯ

1. Дослідницька вправа “Що означають прислів’я?” (робота в групах).

Діти отримують роздруковані прислів’я і табличку (див. роздруківку “[Що означають прислів’я?](#)”). Педагог розповідає, що в українській мові багато прислів’їв присвячено людським характерам, відображають сутність людини. Діти читають прислів’я, обговорюють у групі, що кожне з них може означати, а потім вписують номери прислів’їв, які описують відповідні риси характеру, в таблицю.

Правильні відповіді:

Боягузтво	Неуважність	Впертість	Балакучість
2	1	4	3
5	8	7	6
10	9	11	12

2. Вправа “Збери прислів’я”.

Виконання вправ 5-6 (див. с. 45 посібника).

Діти складають прислів’я з розкиданих слів (див. роздруківку “[Збери прислів’я](#)”).

3. Читання оповідки з прислів’їв (роздруківка “[Оповідка з прислів’їв](#)”).

4. Придумай казку, використовуючи прислів’я.

Педагог може запропонувати тему — наприклад, “Суперечка однокласників” та прислів’я до неї.

- Легше загасити іскру, ніж велику пожежу.
- Ласкавими словами і гадюк чарують.
- Мала крапля і великий камінь проб’є.

5. Робота з прислів’ям.

Діти читають прислів’я “Який мельник — такий млин, який батько — такий син”.

Запитання до дітей

- Як ви розумієте зміст цього прислів'я?
- Випишіть ті якості вашого батька чи когось із близьких, які ви теж хотіли б мати. У якій сфері життя ви хотіли б його/її наслідувати?
- Як ви гадаєте, передаються лише позитивні якості?
- Чи помічаєте ви за собою, що щось робите (говорите) так, як батько чи хтось із близьких?

ВАРІАНТИ ДОМАШНЬОГО ЗАВДАННЯ

1. Виконати завдання 19 на с. 67 посібника.
2. Спробувати скласти оповідку з прислів'їв, записати її в зошит.
3. Виконання вправи 4 (див. с. 45 посібника).

Урок підготувала й провела **Ольга Коваленко**,
школа "Соняшник", м. Київ